

Düzenlemeler	
Ziraat Bankası,	
ası ve Kapatılan	
ıkası ve Görevlilerinin	
amızda Yazılı	
çlarıyla Cezalandırılıp	
ılamayacakları	
.....	50-53
aktif Mukavemet	
ölüm)	54-81
ukunda Suçlar ve	
.....	82-96
ası Suçlarında Keşif	
lik	97-127
ına Göre Fiilin Suç	
asının Ceza	
ısı Hukuku	
an Sonuçları	128-154
Kanunu Tasarısının	
lerin Ceza	
ğuna İlişkin	
ne Bir Bakış	155-181
Kanununda Öngörülen	
ş Fazlasıyla Ödeme	
Anayasaya	
orunu	182-217

YARGI REFORMUNUN EŞGÜDÜM MERKEZİ OLARAK YARGIÇ AKADEMİLERİ

Doç.Dr. H. Tahsin FENDOĞLU()*

ANLATIM DÜZENİ: I- Giriş, II- Kavram, III- Yargıç Akademisinin Fonksiyonları, IV- Akademi Konusunda Şimdiye Kadar Yapılan Çalışmalar, V- Ulusal ve Uluslararası Bazı Benzeri Kuruluşların Özet Olarak İncelenmesi, VI- Gelişmiş Bazı Ülkelerdeki Hakim Akademileri, VII- Kurulması Düşünülen Yargıç Akademisinin Belli Başlı Özellikleri, VIII- Sonuç.

I- GİRİŞ

İnsan hak ve özgürlükleri üzerinde geniş tasarruf yetkileri olan hakim ve savcılarımızın çok iyi yetişmiş, mesleğin gerektirdiği onur ve tarafsızlık ilkesini içten benimsemiş ve adalet duygusuna ulaşmış olmaları gerekir. Çağın gerektirdiği evrensel hukuk ilkelerini özümsemiş, fikri hür, vicdanı hür ve irfanı hür yargıçlar, temel hak ve özgürlüklerin olduğu kadar hukuk düzenimizin de temelidir.

Yargıçlarımızı yetiştiren -sayısı 20 civarındaki- hukuk fakültelerimiz arasında ideal bilimsel ve eşgüdüm olmadığı gibi, hakim-savcı adaylarına staj esnasında verilen 6 aylık eğitimin yetkin olduğunu söylemek de olanaksızdır. Ayrıca gelişmiş ülkelerde meslek içi eğitime önem verildiği bir vakıdır.

Toplum, sürekli değişim ve gelişim içerisinde. Yargıda birikmiş sorunlar hergün daha da artmaktadır. Yargıdaki sorunları doğru tanımlamak, sonra da vakit geçirmeden tedaviye geçmek gereği açıktır. Sıklıkla değişen Hükümetler, Hükümet Programlarında yargı reformundan sürekli söz etmekte, Adalet Bakanlığı bu konuda geniş ve kapsamlı çalışmalar yapmaktadır. Aslında Devletin yeniden yapılanması için de öncelikle yargının yapılanması gerektiği ileri sürülebilir. Yargı reformu, diğer alanlardaki reformlara da yardım-

(*) Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

cı olacaktır. Şu ana kadar Hükümet Programlarında yer alan, ama uygulama alanına çok fazla giremeyen adli reform konuları, yargıç akademisi ile yönlendirilebilir, çabuklaştırılabilir.

Kısaca sunulan bu nedenler, bir hakim akademisi kurulmasını gerekli kılmaktadır. Kurulacak bu Akademi, yargı hayatımızda birleştirici bir rolü üstlenmeli, Akademinin özerkliği bu anlamda dizayn edilmelidir.

II- KAVRAM

Kurulacak olan Akademinin ismi konusunda değişik öneriler yapılabilir. Bunlar şöyle sıralanabilir;

1. Adalet Akademileri:

Kurulacak olan akademinin isminin Adalet Akademisi olmasını isteyenler, adalet kelimesinin hakim kelimesinden daha geniş ve kapsayıcı olduğunu belirtmektedirler. Buna göre, hakim, adaletin de, adliyenin de tamamı değildir, adalet de adliye de bir bütündür. Hakim kelimesi savcıcı kapsamadığı gibi, noter, avukat ve diğer adli görevlileri de kapsamaz. Ayrıca adalet kavramı, hakim kavramını da içerir. Buna göre, kurulacak olan Akademi adalet camiasının diğer birimleri olan noter, avukat ve adliye personelinin eğitimini de amaçlıyorsa, bu takdirde ismi adalet akademileri olmalıdır.

Kanımızca, kurulacak olan akademi bu aşamada, sadece hakim-savcı eğitimini hedef almalıdır. Bu nedenle yargıç veya hakim akademisi kavramının daha yerinde olduğunu düşünüyoruz.

Avukatların akademi kapsamına alınması bir düşünce olup, Barolar Birliğinin bu konudaki düşüncesi bilinmemektedir. Ama biz, avukatların akademiye alınmasına bu aşamada değil de ileri aşamada düşünülmesi gerektiği kanısındayız. Noter ve avukat gibi adalet personelinin meslek öncesi ve meslek içi mevcut eğitimi için Akademinin imkanlarından daha sonraki aşamada yararlanılabilir. Gerçi, İngiltere, Almanya ve Japonya'da, hakimlerle avukatlar birlikte eğitilmektedir. Ama, bu durumun ülkemiz koşullarında gerçekleşmesi şimdilik zor görünmektedir. Almanya ve Japonya'da, devlet, avukat stajyerlerine mali yardım da yapmaktadır.

Adliye personeli olan yazı işleri müdürü ve cezaevi müdürü gibi personelin eğitiminin Akademi kapsamına alınması da şimdilik gereksizdir. Bu işlevler zaten yürümektedir.

Aşağıdaki nedenlerle kurulacak olan akademinin ismi "Yargıç Akademisi" olmalıdır.

yer alan, ama uygulama
yargıç akademisi ile yönelen-

si kurulmasını gerekli kı-
birleştirici bir rolü üstlen-
elidir.

ğişik öneriler yapılabilir.

misini olmasını isteyenler,
kapsayıcı olduğunu be-
nin de tamamı değildir,
vcıyı kapsamadığı gibi,
Ayrıca adalet kavramı,
Akademi adalet cami-
ersonelinin eğitimini de
alır.

a, sadece hakim-savcı
im akademisi kavramı-

ünce olup, Barolar Bir-
biz, avukatların akade-
düşünülmesi gerektiği
meslek öncesi ve mes-
laha sonraki aşamada
a, hakimlerle avukatlar
larında gerçekleşmesi
evlet, avukat stajyerle-

müdürü gibi persone-
gereksizdir. Bu işlev-

smi "Yargıç Akademi-

2. Yargıç Akademisi:

Yargıç Akademisi adına ilk itiraz "neden savcı akademisi değil de yargıç akademisi" şeklinde gelebilir. Bu itiraz doğru değildir. Adalet Bakanlığı'nda savcılıktan gelenler bile "hakim" sıfatını kullanmaktadırlar. Zaten geleneği-mizde de hakimlik kadimdir. Savcılık ilk kez Osmanlı Devleti zamanında 1880 yılında geldiği halde, hakimlik Türk toplumlarının tarih sahnesine çıkışı kadar eskidir. Bu durum dünya toplumları için de kabul edilebilir. Anglo-Sakson ül-kelerinde savcılık son yıllarda ihdas edilmiştir. Bu nedenle "yargıç akademi-si" kavramı, yerinde bir kavram olarak benimsenebilir. Ayrıca "hakimevi" uy-gulaması ülkemizde yaygınlaşmış ve yerleşmiştir.

3. Yüksek Yargıçlar Akademisi:

Bazıları Hakim Akademisinin başına Yüksek kelimesini getirmek iste-mektedirler. Aşağıda belirteceğimiz, Türkiyede mevcut akademiler içerisinde böyle bir emsal ve gelenek bulunmadığı gibi, buna ihtiyaç da yoktur.

Bu nedenlerle Yargıç Akademisi isminin daha uygun olduğu görüşündeyiz.

III. YARGIÇ AKADEMİSİNİN FONKSİYONLARI:

1. Yargı reformunu Yargıç Akademisi koordine edecektir:

Yargıç akademisi, adaletle ilgili, *inceleme, araştırma, geliştirme (AR-GE) projeleri üretmelidir.*

Mevzuatın toparlanmasını temin etmek, aynı konuları düzenleyen ka-nunların bir araya getirilmesini sağlamak da bu Akademinin görevleri arasın-da olmalıdır.

Bu akademi, yargı reformunu, doğal olarak, günlük siyasetin ve siyasi menfaatlerin üzerinde tarafsız ve seviyeli bir çalışma şeklinde başlatmalıdır.

Akademi, yasama-yürütme ve yargının ahenk içinde çalışması için gere-ken önlemleri almalıdır.

Akademinin kuruluşunda, "adaletle siyasetin ayrılması" ve "yargıda ulu-sal iradenin gerçekleşmesi" ilkeleri değerlendirilmelidir.

2. Ülkemizin hukuk potansiyeli değerlendirilmelidir:

Hukuk potansiyelimiz iyi olmakla birlikte, bunun eşgüdümünün yeterli ol-duğu söylenemez. Adalet Bakanlığı, Anayasal Yüksek Mahkemeler (Anaya-

sa Mahkemesi, Yargıtay, Askeri Yargıtay, Danıştay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi, Sayıştay), Hukuk Fakülteleri, Türkiye Barolar Birliği gibi hukukla ilgilenen kuruluşlar arasında ideal bir eşgüdümünden ne kadar söz edilebilir? *Oysa yargı reformu ve uygulaması için ülkedeki tüm hukuk potansiyelinin harekete geçirilmesi gerekir. Hukuk camiasında işbirliği ve eşgüdümün yerine getirilmesi bir ihtiyaçtır.*

Bu eşgüdümü Yargıç Akademisi yapabilir.

3. Bu eşgüdümün, Devlet Planlama Teşkilatının yaptığı çalışmalarla sağlandığı söylenemez:

Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Dairesi Başkanlığının, diğer alanlardaki başarılı çalışmalarına rağmen, yargı alanında ciddi çalışmalar, araştırmalar yaptığı söylenemez. Planlı kalkınma dönemine geçildikten sonra, 1964 de başlayan *Birinci* Beş Yıllık Kalkınma Planı (BYKP), 1969 da başlayan *İkinci* BYKP, 1974 de başlayan *Üçüncü* BYKP, 1979-1983 arasındaki *Dördüncü* BYKP, 1985-1989 arasındaki *Beşinci* BYKP, 1990-1995 arasındaki *Altıncı* BYKP, 1996-2000 arasını kapsayan *Yedinci* BYKP, 2001-2005 yıllarını kapsayan *Sekizinci* BYKP'ları tek tek incelendiğinde, yargı ve hukuk alanının yeterince değerlendirilmediği söylenebilir.

Aynı şekilde 2547 sayılı Yükseköğretim Kurumu (YÖK) Yasası etrafında sayıları giderek artan Hukuk Fakültelerinin, ayrıca TODAİE'nin ve TÜBA gibi kuruluşlarında yargı alanında belirtilen fonksiyonları sağladığı söylenemez.

4. Bütün hukukçuların ihtiyacını karşılayan bir elektronik kütüphanenin ve dokümantasyon hizmetlerinin bu Akademi ile sağlanması gerekir.

Bu birim, elektronik, modern cihazlarla donatılmalı internet ağına bağlanmalıdır. Gereken yayın ve çeviri hizmetleri de bu Akademi tarafından yerine getirilmelidir. Bu konuda gereken elektronik kütüphane hizmetini yapan Yargıtay yetkililerine buradan teşekkür etmek gerekmektedir².

5. Yüksek yargı organlarına ve Adalet Bakanlığına üst düzey yönetici sağlanmasında Hakim Akademisi mezunları tercih nedeni sayılabilir.

6. Bugün Adalet Bakanlığı Hakim-Savcı Eğitim Merkezinin yapmış olduğu fonksiyonlar geliştirilip Akademiye dönüştürülerek sürdürülmelidir.

(2) Bkz. www.yargitay.gov.tr

Belirtilen Yargıç Akademisinin fonksiyonlarının, özellikle eşgüdüm görevinin dikkate alınması durumunda, lojistik açıdan Adalet Bakanlığının etkinliğini nazara almak zorunluluğu vardır. Yargı'nın yeni bir geleneksel ek kuruma değil, eşgüdüm-reforma-toparlanmaya gereksinimi vardır. Şöyleki;

V. ULUSAL VE ULUSLARARASI BAZI BENZERİ KURULUŞLARIN ÖZET OLARAK İNCELENMESİ

A. Adalet Bakanlığı Hakim-Savcı Eğitim Merkezi:

Yaklaşık on beş yıldır fiilen faaliyetini sürdüren Eğitim Merkezi, iki yıllık hakim-savcı staj süresinin dörtte biri olan altı ayını kapsamaktadır. Bir hakim veya savcı stajyeri, Eğitim Merkezi dışında kalan 1,5 yıllık stajını istediği şehirde yapmaktadır. Eğitim Merkezinin fiilen görev yaptığı 15 yıllık süreç içerisinde meslek öncesi eğitimden beklenen amacın gerçekleştiği söylenebilir. Ama bu, çağın koşulları karşısında yeterli sayılmamalıdır. Kaldı ki, yapılan sadece *meslek öncesi eğitimidir*. Yeni gelişmelerin gözten geçirilmesi için *meslek içi eğitimin* de yapılması gerekir.

Hakimlik ve savcılık bir sanat olduğuna ve bazı yetenekler istediğine göre, bu sanat teorik ve pratik olarak sağlanmalıdır. Çağın hukukunu yakalamak, nihai hedefte Avrupa Birliğiyle entegrasyon, global hukukun giderek üstünlük kazanması karşısında meslek içi eğitimin önemi artmaktadır. Özellikle son zamanlarda yeni açılan hukuk fakültelerinin sayısının hızla artması kalite sorununu da ortaya çıkarmaktadır. Farklı hukuk fakültelerinden mezun olan hakim-savcılar arasındaki kalite eşgüdümü, Eğitim Merkezi ile sağlanmaktadır; ama gelişmiş bir Hakim Akademisi ile bu eşgüdüm, daha da iyi sağlanabilir.

Yargıç Akademisinin çekirdeği, Hakim-Savcı Eğitim Merkezi olmalıdır. Hakim ve Savcı Eğitimi Merkezi Başkanlığı, kurulacak olan Akademiye bağlanmalıdır. Adalet Bakanlığı bütçesi yapılırken, bu alan için yeterli ödenek ayrılabilir.

Bakanlık Eğitim Dairesi Başkanlığının, Akademiye bağlanıp-bağlanmaması tartışılabilir. Kuruluş aşamasında bu iş, Hakim-Savcı Eğitim Merkezi veya Eğitim Dairesi Başkanlığına verilmelidir. Bu iki kuruluşun birlikte Akademinin kuruluşunu yapmaları da mümkündür.

B. Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE):

TODAİE Teşkilat Kanunu, 25.6.1958 senesinde 7163 sayılı kanunla kü-

ARMUNUN EŞGÜDÜM MERKEZİ ARAK YARGIÇ AKADEMİLERİ

ın, özellikle eşgüdüm göre-
Adalet Bakanlığının etkinli-
yeni bir geleneksel ek kuru-
ksinimi vardır. Şöyleki;

NERİ KURULUŞLARIN

kezi:

en Eğitim Merkezi, iki yıllık
ı kapsamaktadır. Bir hakim
1,5 yıllık stajını istediği şe-
yaptığı 15 yıllık süreç içeri-
gerçekleştiği söylenebilir.
amalıdır. Kaldı ki, yapılan
rin gözten geçirilmesi için

zı yetenekler istediğine gö-
Çağın hukukunu yakala-
global hukukun giderek üs-
nemi artmaktadır. Özellikle
ayısının hızla artması kali-
uk fakültelerinden mezun
Eğitim Merkezi ile sağlan-
bu eşgüdüm, daha da iyi

Eğitim Merkezi olmalıdır.
cak olan Akademiye bağ-
ulan için yeterli ödenek ay-

miye bağlanıp-bağlanma-
-Savcı Eğitim Merkezi ve-
uruluşun birlikte Akademi-

ü (TODAE):

e 7163 sayılı kanunla kü-

H. Tahsin FENDOĞLU

11

rulmuştur.⁵ Bu yasa, 29 maddeden ibarettir. Enstitünün temel amacı, kamu yönetimi alanına ilişkin olarak öğretimi geliştirmek, araştırma, anket ve incelemeler yapmaktır.

TODAE den mezun olanların sadece %8.6 sı hukuk fakültesi mezunu olduğundan bu kuruluşun yukarıda belirtilen hukuki fonksiyonlara yanıt verdiği söylenemez.

C. Harp Akademisi:

24 Mayıs 1989 tarihli 3563 sayılı "Harp Akademileri Kanunu"⁶, 18 maddelik bir kanundur. Kuvvet harp akademilerinde eğitim öğretim yılı 2 akademik yıldır. Silahlı Kuvvetler ve Milli Güvenlik Akademilerinde ise bu süre 5 aydır.

Bu yasanın 17. maddesine göre, **Askeri Bilimler Araştırma Merkezi** kurulmuştur.

D. Polis Akademisi:

3087 sayılı kanunla kurulan "Polis Yükseköğretim Kanunu", 28 Kasım 1984 tarihinde çıkarılmıştır⁷. Kanunun 1. maddesine göre, "Bu kanunun amacı; İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğüne *bağlı* Polis Akademisinin kuruluşu ve görevleri ile ilgili esasları düzenlemektir" denilmektedir.

Polis Akademisi, Emniyet Genel Müdürlüğüne *bağlı* bir kuruluş olup, Akademi Başkanı tarafından yönetilir. Ayrıca Öğretim Kurulu, Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulları ve Genel Yönetim Birimleri vardır. Akademi Bölüm Başkanlıkları ve Anabilim dalı başkanlıkları kurulmuştur (md. 14-15).

Polis Akademisinin kuruluşu incelendiğinde bilimsel açıdan Üniversite mevzuatına, disiplin açısından Polis mevzuatına uyulduğu açıkça anlaşılmaktadır.

E. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA):

497 sayılı KHK ile çıkarılan kısa adı TÜBA olan bu kuruluş⁸, 1993 yılında kurulmuştur. Başbakan'a bağlı, tüzel kişiliğe, bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahiptir. KHK, 18 maddeden ibarettir.

(5) Resmi Gazete (RG), 5.7.1958, Sayı, 9947.

(6) RG., 31.5.1989, 20181.

(7) RG., 6.12.1984, 185971.

(8) RG., 2.9.1993, 21686.

Amacı, "Türkiyede tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimci kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak, gençleri bilim ve araştırma alanına yönetmek, Türkiye'deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak, bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek"tir.

Akademnin organları, Akademi Genel Kurulu, Akademi Konseyi (Yönetim kurulunun görevlerini yapar) ve Akademi Başkanıdır.

Akademnin sekreteryası, TÜBİTAK tarafından yerine getirilir.

VI. GELİŞMİŞ BAZI ÜLKELERDEKİ HAKİM AKADEMİLERİ

A. "ALMAN HAKİMLER AKADEMİSİ":

Federal Almanya, 1968 yılında "Alman Hakimler Akademisi"ni kurmuştur. Alman Hakimler Akademisi, Almanyanın Rheinland-Pfalz Eyaletinde Tri-er'de ve Braudenburg Eyaletinde Wustran'da bulunmaktadır. Alman Hakim Akademisi, bütün hakim ve savcılar toplumdaki, siyasi, ekonomik ve bilimsel alanlardaki gelişme ve gelişmeleri aktarmayı amaçlamıştır. Alman Hakim Akademisi başkanı (direktör), hakim-savcı veya hakimlik mesleği için gereken niteliklere sahip yüksek bir kamu görevlisi arasından seçilir, belli yön-teme göre atanır.

Bu Akademide, genellikle yılda 150 seminer, sempozyum, kollogyum ve benzeri toplantılar yapılmakta, bunlar bir yıl önceden duyurulmakta, böylece yüksek ve seviyeli katılımlar olmaktadır.

Akademide, 1997 yılında ele alınan bazı konular şunlardır; Modern mah-keme yönetimi, kadınlara karşı şiddet ve aile, velayet hakkı, Yargıda stres yö-netimi, Avrupa topluluğu hukuku, yargıda görevli kadınlar, yargı ve medya, hu-kuk ve şiddet, hukuk kültürünün çöküşü, çalışma ortamında stresin önlenmesi⁹.

B. FRANSA "HAKİMLİK MESLEĞİ ULUSAL OKULU" (ECOLE NATIONALE DE LA MAGISTRATURE- E.N.M):

Fransa, 1958 yılında bu alanda bir merkez kurmuş, 1966 yılında meslek içi eğitim için ayrı bir kuruluş ihdas etmiş, 1970 yılında bu iki merkez "Hakim-ler Milli Okulu" adı altında birleştirilmiş, adalet eğitim ve koordine merkezi ol-muştur¹⁰. Bu kurum, Fransız Adalet Bakanlığına bağlı olup, hakimleri eğiten

(9) Almanya, Fransa ve Japonya Hakim Akademileri hakkında Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan tercüme ve çalışmalardan yararlanılmıştır.

(10) Karayalçın, "Adalet-Yargı Alanında Bazı Problemler, "Görüş ve Önerilerim", s. 144.

FRANSA HAKİMLERİ AKADEMİLERİ

araştırmaları, bilimci kişiliğini
emeği geçenleri onurlandır-
mek, Türkiye'deki bilimcilerin
mesleği ve korunmasına çalış-
ması ve uluslararası düzeye çıkarılmasına

lu, Akademi Konseyi (Yöne-
şkanıdır.

an yerine getirilir.

ALMAN HAKİMLERİ AKADEMİLERİ

imler Akademisi"ni kurmuş-
ainland-Pfalz Eyaletinde Tri-
bulunmaktadır. Alman Hakim
siyasi, ekonomik ve bilimsel
amaçlamıştır. Alman Hakim
hakimlik mesleği için gere-
rasından seçilir, belli yönte-

, sempozyum, kollogyum ve
eden duyurulmakta, böylece

ular şunlardır; *Modern mah-*
ayet hakkı, Yargıda stres yö-
radınlar, yargı ve medya, hu-
rtamında stresin önlenmesi?

FRANSA HAKİMLERİ OKULU" (ÉCOLE NATIONALE)

urmuş, 1966 yılında meslek
linda bu iki merkez "Hakim-
itim ve koordine merkezi ol-
bağlı olup, hakimleri eğiten

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel
lanılmıştır.
ve Önerilerim", s. 144.

H. Tahsin FENDOĞLU

13

tek kurumdur. Merkezi Bardeaux olup, Paris'te de bir eğitim merkezi vardır. **Amacı**, Hakimleri mesleğe hazırlama ve **meslek içi** eğitimlerini gerçekleştirmek ve geleceğe hazırlamaktır.

Bu merkezde, *meslek içi eğitime* önem verilmektedir. Fransadaki bu okul, hakim ve savcılarının meslek içi eğitimlerinde 6 amaç izlemektedir; *huku-ki bilgilerin güncelleştirilmesi, çağdaş toplumun sorunları üzerinde düşünme, Fransa'nın ve Avrupa Topluluğunun idari, sosyal ve kültürel yapısının tanınması, Fransız Hukukunun AB ve diğer ülkelere açılması, Hakimin mesai arkadaşlarıyla ilişkileri, kamu hizmetlerinin modernleşmesi.*

Her yıl, yaklaşık 150-200 arasında hakim adayı yetiştirilir.

Öğretim süresi 31 ayardır. Çalışmalar teorik ve pratik olarak sürdürülür. Mahkemede, devlet dairelerinde, şirketlerde staj yapılır. Psikiyatri, muhasebe gibi hukuku destekleyen yan branşlardan da yararlanılır.

Uluslararası bölümde, 87 ülkeden gelen (2000) den fazla yabancı hakim yetiştirilmiştir. Uluslararası bölüm, 18 aylık ve 6 aylık iki ayrı stajı kapsar. Başvuru, istekli olan yabancı devlet tarafından yapılır.

C. JAPON HAKİM AKADEMİSİ:

Japonya, 1947 yılında "**Adalet Eğitim ve Araştırma Enstitüsü**"nü kurmuştur. Bu kurum, hakim ve savcılarının **meslek öncesi ve meslek içi** eğitimlerini sağlamayı amaçlamıştır.

D. İNGİLİZ "HUKUK EĞİTİMİ DANIŞMA KOMİTESİ":

İngilterede, hukukçuların meslek içi eğitimi ve uzmanlaşmalarının temini için bir "**Enstitü**" kurulması, ayrıca Üniversiteler ile meslek kuruluşları arasında işbirliğini sağlamak üzere "**Hukuk Eğitimi Danışma Komitesi**" kurulması, Ormrod raporu ile önerilmiştir.

VII. KURULMASI DÜŞÜNÜLEN YARGIÇ AKADEMİSİNİN BELLİ

BAŞLI ÖZELLİKLERİ

Kurulması düşünülen Yargıç Akademisi için yapılacak kanun taslağı kamuoyunda tartışılmaya açılabilir. Yapılacak bir taslakta yer alması düşünülen konular şöyle belirtilebilir;

A. Yargıç Akademisine Giriş Koşulları:

Devletin şahsiyetine karşı veya yüz kızartıcı bir suçtan mahkum olanlar hakim akademilerine giremezler. Hakim Akademisine, halen hakim veya savcı olup da birinci sınıfa ayrılmış ve Yüksek Mahkeme üyeliğine seçilme hakkını da yitirmemiş olanlar başvurabilir.

Akademiye kabul, objektif ölçüler içerisinde olmalıdır. Adalet Bakanlığının son zamanlarda Hakimlik ve Savcılık Giriş Sınavları gibi yaptığı (ÖSS benzeri) sınavların objektifliğiyle ilgili esaslar, Yargıç Akademisi için de uygulanabilir.

Akademiye alınan adaylar, bir süre için yurt dışına gönderilebilir.

B. Yargıç Akademisinin Amacı:

Akademi, adalet hizmetlerinde kalitenin yükselmesi için, idari ve bilimsel özerkliğe sahip, bu kanunla veya diğer kanunlarla kendisine verilen görevleri yapan bir tüzel kişidir.

Akademinin amacı, Adalet Bakanlığında ve bazı Mahkeme ile Yüksek Mahkemelerde ihtiyaç duyulan alanlarda üstün yetenekli, teori ile pratiği birleştirebilen ve bunu uygulamaya sunabilen hakim-savcı yetiştirmek ve hukuk alanındaki yeni gelişmeleri takip etmektir.

Birinci sınıf hakim-savcı olmak ve Yüksek yargı organlarına seçilmek için Akademiden mezun olmak -belirli oranda- tercih nedeni olmalıdır. Muhtemelen, Yargıtay üyeliğine seçilebilmek için getirilebilecek objektif ölçülerden biri de, Akademi mezuniyeti olabilir.

Bu öneriye göre, Yüksek Mahkeme üyeleri hariç, meslekte başarılı ve birinci sınıf hakimler bu Akademide eğitilmeli, Yüksek Mahkemelere seçimler, bu Akademiden mezun olanlar arasından yapılmalıdır. Bu Akademi, kalite ve kapasiteyi artıracak, müsbet neticeler verecektir.¹¹

İlk hedef üstün yetenekli hakim-savcı yetiştirmek ise de, noter ve adliye yardımcı personelinin eğitimi de gerektiğinde Bakanlıkça alınacak kararlarla uygulamaya konulabilmelidir.

C. Akademi Başkanı:

Akademi Başkanı, aynı zamanda Akademi Yönetim kurulunun da başkanıdır.

(11) Hayrettin Cevheroğlu ve Heyet, *Adalet Raporu*, Ankara, 1995, s. 74.

bir suçtan mahkum olanlar
nisine, halen hakim veya sav-
keme üyeliğine seçilme hak-

olmalıdır. Adalet Bakanlığı-
Sınavları gibi yaptığı (ÖSS
Yargıç Akademisi için de uygu-
dışına gönderilebilir.

selmesi için, idari ve bilimsel
la kendisine verilen görevle-

bazı Mahkeme ile Yüksek
yetenekli, teori ile pratiği bir-
n-savcı yetiştirmek ve hukuk

rgı organlarına seçilmek için
rcih nedeni olmalıdır. Muh-
etirilebilecek objektif ölçüler-

hariç, meslekte başarılı ve
ksek Mahkemelere seçimler,
alıdır. Bu Akademi, kalite ve

rmek ise de, noter ve adliye
kanlıkça alınacak kararlarla

Yönetim kurulunun da baş-

Başkanın iki yardımcısı olur; biri eğitim ve öğretim işlerinden, diğeri de idari ve mali konulardan sorumlu başkan yardımcısıdır. Akademide Başkana bağlı iki daire bulunur; Meslek öncesi daire başkanlığı ve meslek içi daire başkanlığı.

D. Akademi Genel Kurulu:

Akademi genel kurulu (yaklaşık) 25 kişiden oluşur. Bu üyeler, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay gibi Yüksek Yargı Organlarından, HSYK'dan, Adalet Bakanlığından, üç büyük ilin Adalet Komisyonu Başkanları veya Başsavcılarlarından ve Hukuk Fakültelerinden seçilecek üç kişiden oluşabilir.

E. Akademi Yönetim Kurulu:

YÖK'dan, Yüksek Yargı Organlarının temsilcilerinden (Anayasa Mahkemesi'nden 1 kişi, Yargıtay'dan 1 kişi, Danıştay'dan vs. 1'er kişi) de olmalıdır. Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı'nın Yönetim Kurulunda olduğu gibi, birimler esas olabilir (Müsteşar, genel müdürlükler gibi). Yönetimde temel olarak piramit modeli uygulanmalıdır. Yönetim Kurulu başkanı, Yönetim Kurulu üyeleri tarafından seçilmeli, Adalet Bakanı onayı ile 4 yıl için atanmalıdır.

Yönetim Kurulu, Akademinin genel eğitim ve öğretimden sorumludur.

F. Akademi Eğitim Kurulu:

Hangi derslerin nasıl verileceği, eğitim kurulunun kimlerden oluşacağı çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmelidir. Eğitim kurulunun getireceği öneriler, Yönetim Kurulu tarafından nihai karara bağlanır. Eğitim kurulu 7 kişiden meydana gelir. Akademi başkanı, bölüm başkanları ve diğer kıdemli öğretim elemanlarından oluşur. Akademi başkanı ve bölüm başkanları dışındaki üyeler, öğretim elemanları tarafından seçilir. Bölüm başkanı ise o bölümün varsa Profesörü, yoksa doçenti, o da yoksa yardımcı doçentlerin kendi aralarından seçecekleri kişi tarafından temsil olunur. Seçimler, Akademi Başkanı başkanlığında yapılır. Bölümün yönetimi konusunda YÖK mevzuatı uygulanır.

Akademi Öğretim elemanları, birinci sınıf hakim ve savcılar, yüksek mahkeme hakimleri ve Üniversite öğretim üyeleri arasından seçilmelidir. Verilecek ders ücreti, Üniversitelerde ödenen ücret olmalıdır.

G. Disiplin ve Üst Disiplin Kurulu:

Akademnin disiplin kurulu, Akademi Yönetim Kuruludur. Üst disiplin kurulu ise, Yargıtay veya Adalet Bakanlığı Üst Disiplin Kurulu olabilir.

H. Genel Sekreter:

Akademnin yazı işleri ve bürokrasi işleri, Genel Sekretere bağlıdır. Genel Sekreter, hukuk fakültesi mezunu olup, 657 sayılı yasaya göre atanır.

K. Akademnin Özerkliği:

Akademi, idari, mali ve bilimsel açıdan özerk bir kuruluş olmalıdır.

VIII. SONUÇ:

1. Hakim Akademisi kurulması konusunda, hukukçular arasında consensus olduğu söylenebilir. Asıl sorun, kurulacak bu akademnin statüsüdür. Yargı ile ilgili her kuruluş, bu akademide kendi etkinliğinin daha çok olmasını isteyebileceğinden, bu konuda denge sağlanmalı, konumu nedeniyle Yargıtay'a özel bir önem verilmelidir.

2. Hakim Akademisi, idari-mali ve bilimsel özerkliğe sahip, hukuki kurumlar içerisinde eşgüdümü sağlayıcı, yasama ve yürütme güçleri ile dialogda bulunan bir kurum olmalıdır.